

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 142/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Bc. Petrom Kubákom, Werferova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 129/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 129/2016.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 129/2016 prebieha od 28. apríla 2016 do súčasnosti konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, a to bytu, ktorého je sťažovateľ spolu s odporkyňou spoluvlastníkom (každý vlastní časť vo veľkosti jednej polovice). Sťažovateľ uvádza, že uvedené súdne konanie nielenže nie je ku dňu podania tejto sťažnosti právoplatne skončené, ale v súdnom konaní nebolo vykonané ani jedno pojednávanie.

2.1 Sťažovateľ argumentuje, že od doručenia žaloby okresný súd po celý rok 2016 vo veci nekonal, preto 9. januára 2017 doručil okresnému súdu písomnú žiadosť o nariadenie pojednávania. Dňa 24. januára 2017 mu bola doručená výzva na úhradu súdneho poplatku. Sťažovateľ následne 21. februára 2017 doručil okresnému súdu návrh na oslobodenie od súdneho poplatku. Po zdokladovaní majetkových pomerov sťažovateľa bolo predmetnému návrhu čiastočne vyhovené, keď uznesením z 13. marca 2017 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku vo výške 80%. Od uvedeného momentu, teda takmer rok, okresný súd v danej veci opäť nijakým spôsobom nekonal.

2.2 Sťažovateľ ďalej uviedol:

„Vzhľadom na skutočnosti uvedené vyššie v tejto sťažnosti je podľa názoru Sťažovateľa konanie na Okresnom súde Trebišov poznačené absolútnym nezaujmom súdu o danú vec, čím došlo k upretiu Sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktoré mu garantuje čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

... Ústavný súd v minulosti podmieňoval úspešné využitie účinného prostriedku nápravy (ústavnej sťažnosti) využitím neúčinného prostriedku nápravy (sťažnosti predsedovi súdu). V niektorých prípadoch však ESLP túto prax Ústavného súdu označil za nesúladnú s článkom 13 Dohovoru, zaručujúcim právo na účinný prostriedok náprav (napr. rozsudok Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. júna 2012, rozsudok Bednár proti Slovenskej republike z 8. októbra 2013, rozsudok Csákó proti Slovenskej republike

z 25. júna 2013, rozsudok Untermayer proti Slovenskej republike z 9. júla 2013). Sťažovateľ má za to, že v danom prípade už je konaním Okresného súdu Trebišov tak či tak poškodený, pričom do osobitnej pozornosti dáva konanie súdu, ktoré možno nazvať doslova výsmešným, keď na jeho žiadosť o vytýčenie pojednávania mu bola zaslaná výzva na úhradu súdneho poplatku. Po uhradení súdneho poplatku však pojednávanie aj tak nebolo vytýčené.“

3. S poukazom na uvedenú argumentáciu sťažovateľ ústavnému súdu navrhol vydať tento nález:

„Základné právo Sťažovateľa na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Trebišov pod sp. zn.: 16C/129/2016 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) Zákona o organizácii Ústavného súdu prikazuje Okresnému súdu Trebišov konať v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku vo veci vedenej pod sp.zn.: 16C/129/2016 bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000.- € (slovom: dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trebišov povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.

Okresný súd Trebišov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa v sume 758,70 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti

o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 129/2016.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

v konaní pred všeobecným súdom, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku nápravy (bod 7), na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ v okolnostiach danej veci právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Splnenie uvedenej podmienky pritom ústavný súd zásadne vyžaduje vo veciach, ktoré sa nachádzajú v počiatočnej fáze konania, t. j. vo veciach, ktoré netrávajú viac rokov, ako je to v danej záležitosti.

9. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a je v ňom ustanovená za také prietahy aj disciplinárna zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj v zákone o súdoch v § 64 ods. 1 je ustanovené, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní.“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci

prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

11. V súvislosti s uvedeným ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

12. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

13. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľ, ktorý je kvalifikovane právne zastúpený, sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu nepodal a ani netvrdí, že ju nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

14. Ústavný súd sa v okolnostiach posudzovanej veci nestotožňuje s obranou sťažovateľa, keď poukazuje na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v prípadoch Ištván a Ištvánová, Bednár, Csákó a Untermayer proti Slovenskej republike, a to z dôvodu, že nie sú porovnateľné s predmetnou sťažnosťou [(vo veciach Ištván a Ištvánová a Bednár bola podaná sťažnosť na prieťahy adresovaná predsedovi okresného súdu, ale krátko pred podaním ústavnej sťažnosti, a v prípadoch Csákó a Untermayer súdne konanie trvalo neprimerane dlho – viac ako deväť a štrnásť rokov) m. m. I. ÚS 145/2013].

15. Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti nezistil, že sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní, a ani z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

17. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní na okresnom súde dochádzalo k zbytočným prieťahom.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018